SAO ĐỎ SỐ 1 SỰT, — 30 THG 1931 MỘI SỐ : 0$02 SEAT ĐỎ BA 10 JUILLET 1931

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1140

HANOI

	Hanoi	Hanoi (hors la ville)	Indochine	Etranger	Annonces	Spécimen gratuit
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.65	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par continuation et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bán giá nhất định

Bắt chước cái gương những nhà buôn tây và nhờ các báo chương cổ động, mà nhiều cửa hàng người Việt Nam ta đã theo đòi cái lối: « *Bán giá nhất định* ». Cái lối ấy hình như không phải chỉ một thực-hành mà thôi, lắm khi nó còn đức hẳn ra câu nguyên-lý, in vào mảnh giấy hay khắc vào tấm biển đem nêu rõ rệ ở trước cửa hàng. Ta còn thấy hoặc có nhà chẳng những chịu rằng « *bán giá nhất định* », ở đ'rới lại phụ thêm « *không phải mặc cả* » nữa. Đã đặt thành nguyên-lý, lại giảng giải nguyên lý rút phân minh, rồi lại đem ra ứng dụng ngay tức thì, nêu quả được như vậy thời ai còn phải đàm luận cho dài dòng vô ích.

Nhưng xét kỹ ra, cả bên mua, cả bên bán, đôi bên hiện chưa mấy người đánh nhận cái nguyên-lý ấy làm phải, sự tưởng *nhất-định* kia thực chưa lấy gì làm *nhất định*.

Này thử để ý ta xem. Ở cái cửa hàng phố. . . . một bà lão nhà quê mặc cả mua một thước vải trúc bâu thật giá là 45 xu. Bà bắt đầu chỉ giả cỏn hai hào, hai hào hai. Bà đi chán một lúc rồi đến giả : hai hào rưỡi, ba hào. Nhà hàng trước còn vờn-vã sau có ý không muốn đáp. Bà đòi xem lại vải. Rồi bà giả cho ba hào rưỡi, bốn hào, rồi bà lại bỏ ra đi. Mãi đến vòng thứ tư nhà hàng thấy giai, hình như muốn giả và bà lão mới đành thực chịu mua cái giá nhất-định vẫn là 45 xu một thước.

Một thước vải mặc cả như thế, thì bao nhiêu thứ hàng giống như thước vải, nghĩa là vào bực trung bình chịu mặc cả bao lâu mới ngã giá : Mà cái trò đòi, hàng càng nhiều tiền như một súc nhỏ như một bì sợi càng phải ít mặc cả, thì hàng càng ít tiền như một mớ rau, như một con cá lại càng phải mặc cả nhiều.

Hoặc còn khi không phải hàng mua mà cũng ra chiều mặc cả mới là lạ. Kỳ giả còn nhớ có nhiều bận đi tàu thủy của hiệu các chú tự Nam-định lên Hà-nội hay từ Hà-nội xuống Hưng-yên. Khi tàu đang đi giữa sông, một chú cầm một quyển vé, có anh hầu sáng theo sau tay nâng cái giỏ ấm để đựng tiền. Hành-khách người Nam ta nằm ngồi chen chúc ngổn ngang ở từng dưới, nói khí vô phép, tưởng cũng chẳng khác gì hàng hóa xếp ở trong khoang vậy. Giá vé nhất định — chú khách nghĩ cũng kỳ — đi từ Hà-nội hay từ Nam-định, bất cứ ghé vào bến xa gần thế nào hay đi cho đến cùng đường là ba hào chỉ. Khốn như hành khách có phải ai ai cũng chịu cho cái ba hào ấy là nhất định ở đâu! Nghĩ là thỉnh thoảng vẫn có một đôi bận nhiều người còn muốn bớt lại một vài xu mà lấy lục, nằn nì « *tôi xin chú* ». Nhưng nào chú có chợ! Chú ra oai chú mắng, có khi tệ quá, cuối giờ cả vỗ đánh đập như tra, như khảo, lúc bấy giờ hành khách mới chịu đưa nốt đồng xu vẫn cầm sẵn trong tay hay còn gâm trong túi. Tội nghiệp! ra vừa phải mắng, vừa phải đón mà vẫn phải hoàn giả đủ tiền chiều theo giá vé đã nhất định. Khi ta gặp những chuyện như vậy, ta không thể tự ngăn mà không hỏi : *một bên tàn bạo với một bên nô lệ thì bên nào đáng tội hơn?* và người Nam ta đã chịu hội ý cái giá nhất-định là thế nào chưa?

Ấy là bên mua. Còn bên bán? Ta lại lấy ngay chính cửa hàng ở trên và cái thước vải giả 45 xu. Bà lão nhà quê lạ mặt, mua phải giả đủ tiền. Có con gái kể cho khách quen mua chỉ độ 44 hay 43 may cũng được. Nếu câu : « *Càng quen càng lên cho đau* » mà đúng, thì bâu hàng có cái lối « *chỉm chước* » hay cái riêng « *giá nội* » tuy rằng ngầm ngầm mà thường cũng có phần đúng nữa.

Một con gà nói 40 xu mà ấy bán chỉ 25 xu. Một nải chuối nói bao hai mươi rút lại chỉ 3, 4 xu là cùng. Ta muốn rõ cái giá nhất-định đối với người bán như thế nào, ta cứ liên qua trên chợ thì đủ rõ. Và ở đây, nếu người bán có giá nhất định, thời có khi *buổi chợ* không còn *nhao nhao* làm như câu tục ngữ ta thường nói.

Nhưng lạ nữa, là có lúc cái giá nhất định in đã rành rành mà hóa không nhất định! Ta muốn nói riêng đến những sách truyện quốc-ngữ. Một quyển Tam-thiên-tự giá đề 0 p. 60 Một quyển Nhị-độ Mai giá đề 0 p. 35. Giá đã đề nhất định, khách hàng tất phải chiếu theo cái giá ấy mà mua. Thế mà không. Ai mua như thế là hớ to. Ai đọc được sổ *rập* bày giờ là bị lừa đảo. Vì cái giá đề ấy thực không có giá trị nào. Biết mặc cả ra, quyển Tam thiên tự chỉ 0 p. 25; quyển Nhị độ-Mai chỉ 0 p. 17 hay 0 p. 18 là mua được mà thôi. Cách đặt giá này nghe đâu do tự một nhà in xưa, không biết nghĩ ngợi làm sao, xuất bản được quyển sách nào, là cái giá đề cũng hơn cái giá thực bán ít ra là một gấp mười, đến nỗi lúc bán cắt cho ai phải trừ hoa hồng những 50, 60, cùng là 70 thành. Hàng bán trừ ra năng sáu, bảy mươi thành, quái lạ! đến hàng bán *sơn* thường cũng không đến nỗi rẻ rúng quá như thế! Thực là giá hàng bốc lên giời mà chính hàng dìm xuống đất. Thực là giá hàng đã định mà chẳng ai dám tin ai, lại còn như muốn lừa dao lẫn nhau vậy. Nếu cái lối buôn bán ấy tưởng không lên, nhà in kia nghe đâu tan tác đã lâu rồi. Thế mà tiếc thay, ta lại thấy có hàng bán sách hiện nay còn muốn ngả nghiêng vào con đường không lấy gì làm hay ấy. Một quyển chuyện in giá mới tăng lên 35 xu mà thực giá bán vẫn chỉ 25 xu như trước. Món hàng vải hão mà mỗi bận tại bàn hơn kém nhau một hào có là mấy! Ta chẳng rõ các nhà phát-hành và các nhà bán sách bên nước Pháp có cái thuật đặt giá sách thế nào cho thực-thà hơn không?

Tóm lại bài này, ta xin nói : cái giá nhất định đối với dân Việt-Nam ta thực còn là một món xa-xỉ vậy. Chỉ một câu phương-ngôn : « *Bán hàng nói thách, làm khách giả rẻ* » cũng đủ hiểu được cái tâm-lý của cả đôi bên, bên bán và bên mua ra làm sao. Ta lại hay cái giá gọi là nhất-định đối với bất cứ dân nào cũng chẳng khác gì như cái kim tự thạch trở được gần phương Bắc chỉ không đúng hẳn phương Bắc bao giờ. Cái giá hàng bắt cứ là thứ gì, hay ở đâu đâu nữa, thường vẫn tuỳ theo số người ganh đua và số người cần dùng nhiều, ít mà thay đổi cao hay hạ không có chừng. Nhưng dù thế nào, sự nhất-định cũng có phần chắc chắn, có nhiều điều tiện lợi, ta nên lấy làm thắng mặc mà đưa dần sự mua bán của ta chớ nên sai lạc quá. Muốn cho được nhất-định, ta không cần nói, ai cũng hay là các nhà buôn phải bắt đầu làm trước để lấy lòng tin của khách mua, làm cho khách mua sau này dầu có tinh nghiệt ngọng keo cũng *có kẻ thêm bớt* cũng phải ép mình vào theo cái giá nhất định, vì biết rằng mặc cả mất công, mất thời giờ mà vô-ích. Rồi khi nào đôi bên mua bán đã sẵn có bụng thực-thà mà tin nhau, thời bấy giờ cái giá trị tự nhiên mà nhà-định không ai phải đàm luận đến nữa.

N. Ô. N.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 7 Juillet 1923

Quan Poincaré ở tại Thủ-dân nghị-viện

Có ông nghị-viên chất vấn chính-phủ về một bức thư của đức Giáo-hoàng có ý trái với cái chánh-sách của nước Pháp đối với vấn đề bồi khoản. Quan Poincaré phân trần mọi lẽ rồi nghị-viện đều phiếu ưng chuẩn cái chương trình của chánh-phủ. 86 phiếu ưng là 388, chỉ có 190 là không ưng mà thôi.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 9 Juil et 1923

Tại Thủ-dân nghị-viện

Thủ dân nghị viện đã ưng chuẩn bản giao nước bất-thuận Washington. 85 phiếu ưng-thuận là 460 cái, số phiếu không ưng là 106 cái.

Sáng ngày hôm thứ hai, thủ dân nghị-viện bàn đến bản giao-ước nói về cái vấn-đề Thái-bình-dương.

Hội Vạn-quốc

Tòa trị-sự hội Vạn-quốc đồng-thanh ưng thuận một khoản nói rằng hội-đồng khoa ngợi hội-đồng cai-trị hạt sông Sarre về những công cuộc của hội-đồng đã làm được trong năm rưỡi nay.

Giáo hội đối với việc trù binh

Nguyên đức Caretti là đại-sứ của đức Giáo-hoàng vẫng mặt nên ông thư-ký tại bộ đại-sứ có đến bộ ngoại-giao nói rằng : Về việc nước Bỉ xử trí đối với người Đức nên quả hôm tại Daisbourg mới rồi, giáo-hội có đáp lại rằng : nước Pháp cũng như nước Bỉ, cái quyền được mà cái thế bắt phải thi-hành mọi phương-sách để phòng bị, cho những sự hành-thích mới rồi khỏi xảy ra nữa.

Việc nước Bỉ

Các hội ái-quốc nước Bỉ có biểu-tình bất-bình về việc hành-thích ở Daisbourg mới rồi, Có hàng mấy nghìn người dự cuộc biểu-tình ấy.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-âu

Các đại biểu Đồng-minh có hội-nghị với nhau. Các nhà giám định xét về việc rút quân ở Constantinople về và các việc nhượng đất quyền.

Việc trong các hạt trú binh

Mấy người thân-hào nước Đức tại Dusseldorf sẽ phải tổng giam cho đến khi nào một người Pháp tên là Schuleder phải bắt ở Mannheim và đem đến tòa án Leipzig được tha về thì những người ấy mới được tha. Hiện nay bốn người đã phải bắt.

Vì người Đức hiềm hoi được điện-thoại nên thành Dortmond phải phạt 10 triệu marks.

Tại thành Witten, vì một người lính Anh bị hành-thích, nên ở đấy đã thiết quân luật.

Xe hỏa đụng nhau

Hai đầy xe hỏa đụng nhau ở một nhà ga tại ngoại-ô thành Berlin. Sáu chục người bị thương.

Tin Trung-hoa

Ngày 30 Juin 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân Trần-nông-Anh tiếu vào Đức-khánh, bị tiêu-quân đánh thua. Tại Đông-giang, quân Trần-quýnh-Minh đã nói với Tôn-đại-nguyên-soái xin hòa. Tôn-đại-nguyên-soái đã ưng Trịnh-bằng-Nhiên làm Tài-chính-bộ thứ-trưởng.

Tin Bắc-kinh

Chương-thái-Viêm và Đường-thiệu-Nghi đã điện cho Vương-chính-Đình, Nhan-huệ-Khánh cùng Cố-doy-Quân khuyên nên mau mau đời bỏ Bắc-kinh, chớ nên giúp Tào-Côn mà lại theo cái gương Tào-nhi-Lâm và Chương-tôn-Tường.

Chính-đoàn hiệp thương

Buổi chiều ngày 21, các chính-đoàn hiệp thương, định mau mau chế thành hiến-pháp, soy-cử nghị-trưởng, giao-thiệp với quân-cảnh-trưởng cầm công-dân-đoàn thỉnh-nguyện.

Vấn-đề tổng-thống

Ngày 25 đã khởi cấp tiền kinh-phí về việc chế-định hiến-pháp, nhưng cầm trong khi khai-nghị hiến-pháp, không được bàn đến cái vấn-đề tuyển cử tổng-thống. Các chính-đoàn đã định đến ngày 15 tháng 8 này thì khánh-thành việc chế định hiến-pháp và tuyển cử tổng-thống nhân thể. Ngô-cảnh-Liêm đã tuyên-ngôn về Bảo-định phương-diện mỗi phiếu xin lỏ ra 3000 đồng trở lên.

Tin Thiên-tân

Bảo-định-phái ở Thiên-tân đối với việc ngày 15 tháng 8 tuyển cử tổng-thống, cho là thời hạn quá chậm, đổi làm ngày 26 tháng 6.

Tin Trương-thiệu-Tăng

Cao-lãng-Uất dự thảo 8 từ mệnh-lệnh ; một là cách chức Lý-cẩn-Nguyên và Bành-đoàn-Đi ; hai là đăng Biên-thủ-Tinh và Ô-thế-Lâm làm nông-thương tổng-trưởng cùng giáo-dục tổng-trưởng ; ba là do Trương-thiệu-Tăng sung cử Cao-lãng-Uất thay quyền nội-các tổng-lý. Khi đệ từ mệnh lệnh lý sung Thiên-tân để cho Trương-thiệu-Tăng ký tên thì bị Trương nguiêm-cự.

Tin Trương-đình-Ngạc

Trương-thiệu-Tăng đã ủy Trương-đình-Ngạc đem cái ấn mới của tổng-lý đưa mang Thiên-tân, chớ giao cho Cao lãng-Uất.

Ngày 2 Juillet 1923

Hương-cảng đặc-điện

Điện-quân đánh được Bảo-quân, lại thu-phục được Anh-đức. Liên-quân tiến vào Huệ châu thành.

Tin Chữ-phụ-Thành

Bọn Chữ-phụ-Thành 185 người đã thông-điện rằng đình từ giữ Bắc kinh đi sang Thượng-hải để tập hợp khai hội và nhất định không chịu công-nhận những cách hành-vi của Bắc-kinh chính-phủ.

Thương hội nghị-án

Thương-hội tại Thượng-hải đã khai-hội quyết định 4 điều như sau này : Một là không chịu nhận Cao-lãng-Uất nhiệm chức và Tào Côn có đã cái tư-cách làm tổng-thống ; hai là thông-điện cho các tỉnh quân-chính đã ủy-chính trưởng quan phải duy-trì địa-phương trật tự. Phàm đại cục vẫn-đề, cho nhân dân được giải quyết ; ba là hiện tại ngũ-viện không đủ tư-cách đại biểu, quyết không công nhận những cách hành-động ; bốn là tổ-chức dân-trị ủy-viên-hội để bàn mọi việc.

Trung-Nhật giao thiệp

Quân Nhật-bản tại Hồ-nam bắt một người nữa học-sinh vào tòa binh-sự, cuộc bách phải tả tờ cang-trọng về việc nóm đá càng cắt đặt giấy neo của tàu Nhật. Giao-thiệp tự khoa-trường nghe tin đến cứu, cũng bị cưỡng bách phải ký nhận làm chứng.

NGÀY KỶ-NIỆM BÁCH CHU NIÊN ĐƯỜNG HỎA-XA THỨ NHẤT CỦA NƯỚC PHÁP

Trong một số báo ngày đầu tháng trước có nói ngày 3 Juin mới rồi, thành Andrezieux-sur-Loire đã làm lễ kỷ-niệm bách-chu-niên con đường hỏa-xa thứ nhất ở Pháp. Thực thế, vua Louis XVIII kỷ chỉ-dụ cho phép đặt con đường hỏa xa thứ nhất vào ngày 23 Février 1823. Đường hỏa xa ấy bắt đầu từ Saint Etienne (Pont de l'Âne), để chở than đến Andrezieux, rồi từ đấy chở đường tàu thủy trên sông Loire đến Paris.

Lễ kỷ niệm ấy rất to, có quan quân trường quận Loire, các ông nghị-viên trong quận ấy, cùng ông chánh quản đốc đường hỏa-xa đến dự lễ. Tại nhà ga cuối cùng sân con đường hỏa-xa thứ nhất ấy về tác một trăm năm trước đây có đặt một cái biển kỷ-niệm.

VĂN UYỂN

Vịnh chùa Phú-thọ

Thắng-sơn chưa có tự bao giờ.
Qua đó lòng ta cũng ngẩn ngơ.
Trên gác chuông đồ gà quang vẫn vẳng
Trong chùa bia đá chữ còn mờ.
Ba bề nắt Thọ trông cao thấp.
Một giải sông Thao nước lững lờ
Thánh cũ Thắng-ma đâu chẳng thấy,
Mà đây cây cỏ đẹi đầu mưa.

Đặng trần-Liệu.

Thiên bất dung tham

Ngẫm xem con Tạo khéo xoay vần,
Hèn trọng bèn khinh thớ bắc cân.
Lộc nước sẻ san ai chẳng có,
Nợ đời vay giả cũng đồng lãi.
Kia người nhà nghèo hay thương bạn,
Nọ kẻ tham bòi chẳng đoái thân.
Bề khổ sa chân cứu bá miệng,
Bấy giờ mới biết sợ giời gần.

Giống nhạn ăn quê

Vẫn-minh gặp hội mở rộng nhe,
Nhạn bảo cho hay mấy thảo nhe.
Đất hiểm vẫn giống nhau tấm quê,
Tưởng cũng thu chật lợi về nhe.
Chôi mới gạm tốt khôn nhẫng giống,
Tếc mặc đua tươi vẫn khác nhe.
Chín độ đừng cho đàn sáo biết,
Rượu chưa say tỉnh giữ nguồn nhe.

Lan-Đình, Nguyễn-huy-Kỷ.

Nhớ khách Sơn-tây

Tối bảo càng nhau cửa mấy ngày,
Một năm đau đứt lại rời ngày.
Trong vòng đánh lợi còn vương vít,
Giấc mộng ly-hoài luống tỉnh say.
Ngàn dặm trông về non nước cách,
Ba xuân ân cũng nợ nần đầy!
Bảo về tôi vẫng trí ấy nhỉ?
Nhớ bác hơ phờ sớt nhớt thay.

Tràng-khanh, Lê-đình-Toại.

Phái phụ-nữ cũng gia sức vận-động cuộc hòa bình (1)

(Tiếp theo)

Trong cuộc hội nghị ấy chiếm cái địa-vị trọng-yếu nhất là bọn phụ-nữ nước Mỹ, chẳng những vì nhân số nhiều mà chính bà nữ-sĩ Jane Addams là người Mỹ làm chủ tịch ; bà này người đầu não để thành-minh lình-thần lại cho đảo ; cái phương-pháp của bà ở chốn hội-trường dẫn đạo và thương-thuyết thật xứng đáng làm bền-xuất cho các nhà chủ tịch ; mỗi khi gặp cái lúc trong hội trường ý-kiến có điều gì sung-đột, bà có cái phương-pháp rất xếp điện tránh khỏi được sự ngay hiểm lý ra.

Hết thảy mọi người phụ-nữ dự cuộc hội nghị ấy không ai đem chuyện chiến-tranh qui cứu về cái tội ác của địch-quốc, ai cũng chỉ tự trách bị lấy mình rằng xưa nay không quan tâm đến cái sự-nghiệp hòa bình mà đến nỗi thế.

Một cái hiện-tượng tốt nhất trong cuộc hội-nghị là cái tinh-thần tự chủ, tự cải hao nhiêu phụ-nữ các nước vào một nhà, giống nòi khác nhau, ngôn-ngữ khác nhau, mỗi người đều có một cái thì-điểm không ai giống ai, mà đoàn kết nhất khí được với nhau, coi cái thái-độ trong hội-trường cực kỳ nghiêm túc, cũng nhau thương nghị ai cũng có một cái kiến-thượng công bì h, đó tức đều là cái chứng tự tự chủ rất giỏi.

Những người phụ-nữ đã có chân trong cuộc hội nghị ấy đã là người trong các nước giao chiến cũng đến hết sức mưu sự hòa-bình, hoặc tinh cách giao hoàn tỉ bình nước nọ với nước kia, hoặc tinh cách truyền bảo tin tức cho những gia-đình cốt nhục tỷ-tiên, hoặc mạo hiểm tới cõi chiến trường thu-thập những tài liệu người trong các nước giao chiến trần-mạo với nhau. Lệ như cô Trna Grannhoff à một người con gái thanh niên nước Đức, gỗ ứng sưu-tập khắp các phương dịch được nhiều vẫn thư về chuyện thương yêu nhau cưng mừng rằng loài người vẫn có cái bản thương yêu nhau, chiến-tranh chẳng qua là một cách cưỡng bách người ta phải làm sự trái bản tính mà tồi tàn nhau vậy.

Một bà nữ-sĩ đề xướng cái chủ-nghĩa non-khai rất mãnh liệt là bà Rogerlof có một câu chánh-ngữ rất : « Cái điều tôi cần tu sửa nói được ngày nào, cái mầm trong huyết quản ta còn lưu động được ngày nào thì ngày ấy ta cũng còn vị bình-hòa mà nỗ-lực làm công, ta không quản đem cái sinh-mệnh chúng cái hạnh phúc của ta làm đại giá mà hy sinh cho nó vậy ». Câu chánh ngữ ấy có ích đến ngày nay cũng thành ra một cái luận điệu chung sẽn bất thấy phụ-nữ các nước Âu Mỹ. Ấy cái khuynh-hướng của bọn phụ-nữ chuyên chú về hòa bình như thế, nhưng không chắc cái khuynh-hướng ấy đánh ngã được cái dục-vọng tham tàn và yêm cần là mấy rằng không ? xin hỏi một câu rằng cái thế-lực đàn-bà xưa nay mạnh hay là yếu ?

B. dịch thuật

(1) Xem số báo ngày 4 Juillet 1923.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Phát phần thưởng

Tại trường Yên-phụ (Yên-phong)

Ngày 9 Juin tại trường Pháp-Việt Yên-phụ (Bắc-ninh) đã làm lễ phát phần thưởng cho các học-sinh Nguyên trường này là trường mà quan huyện Yên phong Hoàng hữu-Đôn đã xin nhà-nước lập ra, nên ngài có quyền được cho ít tiền mua sách vở giấy bút, hợp với sách của nhà Học-chính cho thi học-trò cũng được thưởng khá khá. Hôm ấy quan huyện bận, có quan trợ-tá Kuông-năng-Thiện về chứng kiến. Khi quan trợ, các thân hào, cùng các phụ mẫu học-trò an tọa rồi thì ông giáo nhất Lê-nho Các đọc một bài diễn văn đại ý nói cảm ơn các quý-chức đến dự lễ, kể ân-trạch quan huyện, so-sánh Bán-học với Nam học và những điều ngăn trở của sự học. Đoạn, ông giáo nhì Đặng-văn-Vinh gọi tên và phát thưởng cho các học trò. Khi lĩnh thưởng xong, 4 cậu học trò đứng dậy đỗ g thanh đọc một bài ca có ý cảm ơn các quý chức và khuyên răn lẫn nhau nên cố gắng học-hành chuyên cần. Sau đến quan trợ nói một đoạn dài, đại ý bảo ai nấy nên theo mà cho còn con cháu chăn chuyên đường Nam học ngay.

Tin sau cùng

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Juillet 1923.

Quốc vương xứ Tunisie tại Marseille

Sáng hôm thứ hai, quốc vương xứ Tunisie đi thăm viện bảo tàng ở Marseille. Buổi chiều tại nhà thị-sảnh, và tại phòng thương-mại có đặt lễ tiếp quốc-vương.

Chiến hạm Jules Michelet và Victor Hugo

Ngày hôm thứ tư này, hai chiếc chiến-hạm Jules Michelet và Victor-Hugo trở về số tới Toulon.

Cavite, ngày 5 Juillet 1923

Giá bạc

Tin Hongkong. — Trận gió bão ngày hôm thứ hai mới rồi ở Macao làm sạt mất một đoạn đê ở cửa bể, nước tràn ngập ruộng đất. Nhiều nhà đổ, ba người chết. Đắm mất nhiều thuyền, đổ mất nhiều cây.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tại-Quyền nữ-sĩ

Đề mục: Vịnh Văn-miếu Hà-nội. — Đã có một cô bạn gửi : « *Nghìn năm văn vật đất Thăng long* » xin nối thêm 7 câu nữa cho thành bài thơ.

Giải thưởng của Ngô-nương : Kính biếu một thứ trong văn phòng tứ-bảo như quản bút, lọ mực, hoặc cái chặn giấy bằng bạc, v. v. đáng giá 10 đồng. Trong các báo quốc văn như *Nam-phong, Đông-thanh, Trung-bắc, Thực-nghiệp, Khai-hóa* hễ người trúng giải thích thứ báo nào thì xin kính biếu trong 10 năm.

Giải thưởng thêm của bản-quán : Ngài nào có thơ đăng ở bản-báo mà giật được giải thưởng của Ngô nương thì bản-quán xin kính-tặng thêm một bộ *Đông-dương tạp-chí* toàn tập và các thứ sách khác của bản-quán ấn-hành như Ngày làm-pháo-thủ, Nam-nữ yêu nhau. Mai-nương-lệ-cốt, Thuyền-tình bể-ái và Tái-sinh-duyên, v. v. cả thảy đáng giá là 60 đồng.

Thơ thi

VI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu vũ ngày nay đẹp lộng hồng.
Nóc tráng công-thần trong bốn cõi,
Danh thơm sĩ-tử khắp non sông.
Kia bia ghi tục ngàn thu để,
Nọ đá còn truyền đã mấy đông.
Đạo Khổng, đức Trình nguồn trực (1) hiếu,
Văn-lem một ngọn vẻi rêu phong.

Chu-văn-Thìn

39, village de Bạch mai

Hanoi

VII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu mạo ngày-ngà biết mấy trùng.
Vạn nhận cung tường khôn xiết kể,
Bách quan lễ nhạc mấy mươi vòng.
Thành trong đã mỗi cương thường trước,
Hiền triết gây nên đạo đức-chung.
Thời đại pan minh tuy cải cách,
Văn tơ như đá vững như đồng.

Hứa-mạnh-Xoàn

(1) Trực đây nghĩa là trung-trực.

VIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Chốt vót cung tường cõi Á-đông.
Trải mấy xuân thu nền phế-hưng,
Kể bao đế bá cửa tiên sùng,
Kia làn khí-thấy nghiêm sư biểu.
Nọ ngọn Nàng-san bút hóa-công,
Một tấm đan thành lòng sĩ nữ.
Rừng nho càng đội một trời chung

Hoàng-hân-Văn

Rue des Briques N° 40.

Hanoi

HÀI ĐÀM

Chớ vội tự cao

Một con ngựa ở nhà người thợ đóng móng, ra bộ mặt vênh-váo chạy đi khoe đồng loại rằng được cái sinh dự chẳng phải *đi lấy*. Nhiều ngựa khác thấy thế cố ý thêm-thuồng, có một con ngựa già bảo con kia :

— Chú đừng vội tự cao. Người ta bịt móng cho chú là để đề bắt chú làm nhiều việc khổ thân, chứ chẳng sung sướng gì đâu !

Quả nhiên ngay ngày hôm ấy anh ngựa *đi giấy* phải kéo xe ở chỢ !

Sơn-Phong

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Juillet 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là $ 1.68

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 10 Juillet 1923,* — 3 °/. 56 10. — 4 °/. 1918 60.65. — 5 °/. 1915-1916 74.70 — 5 °/. 1920 89.50. — 6 °/. 1920 86 90.

Báo « Echo Annamite » nghỉ — Ông Nguyễn-phan-Long, chủ-bút kiêm quản-lý báo *Echo Annamite* (Nam-Việt Hướng-truyền) ở Saigon, trong số ngày 30 Juin vừa rồi có viết một bài xã-thuyết tạm từ biệt các nhà đọc báo của ông, vì sức lực có một mà ông phải nghỉ trong mấy tháng. Báo *Echo Annamite* tuy vẫn bán đi, nhưng cái hồn vẫn còn mãi, là khi ông Long được sức lại, sẽ cho tờ báo ấy sáp nhập với một tờ báo khác mới ngày sẽ ra một tờ.

Bản-báo chúc cho quí-đồng-nghiệp chóng được mạnh sức cũng như cái vận của ông vậy.

Lưỡng trung bình cải. — Quan tuần-phủ Vi-văn-Định tỉnh Cao-bằng và quan tuần-phủ Bùi-huy-Tiên tỉnh Phúc-yên nay tưởng trung bình cải.

Một việc thần lớn. — Đến ngày 30 Juillet hồi 16 giờ tại sở Lục lộ sẽ đấu giá thần làm một cái nhà phụ với trường Nữ-học Tây.

Giá đóng. . . . . 18.915$ 29

Thi thông ngôn vào ngạch tòa sứ. — Sáng hôm nay, tại phòng hội-đồng phủ Thống sứ đã bắt đầu thi thư ký vào ngạch các tòa Sứ, có 7 người đến ứng thi. Xem cái số ấy thì biết rằng các học-sinh ta ngày nay không có mơ màng về chức thông phán ở tòa sứ như ngày xưa nữa.

Các đầu bài thi như sau này :

Bài âm-tả

Le travail,

Hors de la Société, l'homme isolé, ne devant rien à personne, a droit de vivre comme il lui plaît, mais dans la société où il vit, nécessairement pour dépendre des autres, il leur doit, en travail le prix de son entretien, cela sans exception. Travailler est donc un devoir indispensable à l'homme social. Riche ou pauvre, puissant ou faible, tout citoyen oisif est un frelon.

Or, de toutes les occupations qui peuvent fournir la subsistance de l'homme, celle qui le rapproche le plus de l'état de nature est sans doute celle des hommes : de toutes les conditions, la plus indépendante de la fortune et des hommes est celle de l'artisan.

« Un métier à mon fils ! Mon fils artisan !

Monsieur, y pensez-vous ? »

« J'y pense à deux doigts de vous, madame qui voulez le réduire à ne pouvoir jamais être qu'un lord, un marquis, un prince et, peut-être un jour moins que rien ; mais je veux lui donner un rang qui l'honore dans tous les temps : je veux l'élever à l'état d'homme. »

Un métier honnête, au moins, dit Mme Vorland ? « Que signifie ce mot ? Tout métier utile au public n'est-il pas honnête ?... Si quelque homme que ce soit a honte de travailler pour le public, armé d'une doloire et d'un tablier de peau, je ne veux point qu'on cache de l'opinion en lui qu'un cocher de chaise. »

Le cœur l'entre ouvrit et crispant, chancela et tomba dans ses propres bras : pensez-vous que ce nous vaut pas par la naissance ou par le mérite ? »

D'ailleurs il n'est pas nécessaire d'exercer toutes les professions pour les honorer toutes. Il suffit de n'en estimer aucune au-dessus de soi.

J. J. ROUSSEAU.

Câu hỏi

1° Résumer en quelques lignes la thèse soutenue par Rousseau dans ce passage.

2° Sens précis des mots isolé, frippon, ceint.

3° Que veut dire Rousseau par ces mots « Je ne vois plus en lui qu'un esclave de l'opinion. »

Ngạch quan lại. — M. Đỗ xuân-Mão, tri châu hạng ba tại châu Tiên-yên (Hải ninh) nay đổi về tòa nhì phủ Thống sứ.

M. Cao-nguyên-Tố thư ký ngạch tòa Sứ tại Hải-ninh mới được bổ tri châu hạng ba thì nay bổ đi Tiên-yên thay M. Đỗ xuân-Mão.

M. Phạm-v-Khai, hàng tá Bình-lập (Hải-ninh) mới bổ tri-châu hạng ba thì nay bổ đi Bình-liêu (Hải-ninh) thay M. Phùng-v-Ngạn lại về chức thừa phái.

M. Mai-Sính thư ký ngạch tòa sứ tại Thái-nguyên mới bổ tri-châu hạng ba thì nay được bổ đi Cao-lộc (Lạng-sơn) thay M. Bùi Liên lại về chức thông-phán tỉnh.

Xe-hỏa trượt bánh. — Sáng thứ hai vừa rồi, một chuyến xe hỏa chở hàng ở Haiphong lên đến kilomètre 18 thì trượt bánh, phải hai toa ra ngoài đường sắt. Thành ra chuyến xe-hỏa sớm ở Hanoi xuống Haiphong và chuyến xe-hỏa ở Haiphong lên đều chậm cả.

Từ chức. — M. Trương-v-Tuyển, hàng-tá Cẩm-sơn (Bắc-giang) nay được từ chức.

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Bùi-v-Toàn, thư-ký hạng ba ngạch tòa Sứ được nghỉ thêm ba tháng dưỡng bệnh, tháng đầu nửa lương và hai tháng sau chia ra một phần lương.

Giấy bọc giả. — Chiều chủ-nhật có một người đem cái giấy hai chục đến bảng tên Bạch-thái-Bôi. Người thầu quỉ ở đó xét ra là giấy bọc giả, liền gọi giấy nói báo sở Mật thám đến bắt. Người đến giấy bọc ấy là người nhà một người lái thuyền là Ng-văn-Tiếp. Sở mật thám đến nhà thuyền nhưng không bắt được gì cả, nhưng cũng bắt cả hai thầy trò giam để xét hỏi. Cứ như lời người lái-thuyền khai thì giấy ấy của một người Khách đưa cho mình.

BÁN HAY CHO THUÊ

Có độ 2 000 thước đất, có vườn, ở số 31, Quai Clémenceau.

Bán một tiệm hớt cho thuê. Hỏi tại 78, Phố Médicaments, Hanoi 3624

Thăng thưởng trong ngạch Thương-chính. — Các viên chức trong ngạch Thương-chính có tên sau này được thăng thưởng kể từ ngày 1er Juillet trở đi :

Thăng thư-ký ngoại hạng :

M. Ng-văn-Bổ.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng nhất :

M. Ng-văn-Vang.

Thăng thư ký thượng hạng hạng nhì :

MM. Mai cựu-Hưng, Ng-v-Cầu, Mai-v-Nghĩa.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng ba :

MM. Đặng-công Xuyên, Trần-văn-Mậu, Trần-v-Ký, Trương-v-Nga.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng tư :

MM. Ng-phương-Trà, Nguyễn-hữu-Thanh, Trần v-Giản, Vương v-Liễu, Ng-v-Ba.

Thăng thư-ký hạng nhất :

MM. Cao-Khanh, Phạm-văn-Thu, Ng-v-Bé, Hồ biên-Thuận, Ng-văn-Miêng, Ng-văn-Giu, Đỗ-chí-Khanh, Hoàng-kim-Khanh, Võ khắc-Doan, Chim, Ng-huy-Chuyên, Nguyễn-hữu-Thanh, Lê-đình Oánh, Ng-v-Thảo, Ng-v-Nghi, Lê-tri-Thọ.

Thăng thư-ký hạng nhì :

MM. Lê-quang-Lang, Ngọc v-Phác, Trần-v-Thịnh, Trần-duy-Viên, Trần-hữu-Huyên, Ng văn Sơn, Ng-ngọc-Giai, Bùi-đình-Hòe. Ng-hữu-Thanh, Phan-văn-So, Ng-huy-Khuê, Đỗ-kế-Liên, Trần-văn-Minh, Huỳnh Nhơn, Phan-hữu-Khanh, Ng-v-Thanh, Cao-v-Niên, Huỳnh-v-Ký, Ng-trọng-Ban, Ng văn-Thang.

Thăng thư ký hạng ba :

MM. Ng-v-Cảnh, Ng-v-Liệu, Trần-đắc-Vân, Lâm-Phát, Trần-mạnh-Khiêm, Hồ Kinh, Lương văn-Phú, Đặng-phúc-Tăng, Nguyễn-thanh-Quang, Nguyễn-đức-Mon, Đỗ-huy-Tuệ, Lê-Quang, Cao-xuân-Trạch, Ha-văn-Điển, Nguyễn-văn-Khôi, Trần-văn-Lưu, Ng-bạch-Trực, Ng quang-Vang, Ng-như-Dai Quang-đình-Phụng, Phạm-v-Đệ, Phạm-văn-Phụng, Ng-xuân-Nại, Ha vinh-Lộc, Ng-tiến Trinh, Ng-v-Nhàn, Lê-đình-Phương, Ng-v-Hòa, Tạ-đình-Kính, Ng-v-Diêu, Ng-v-Thịnh, Trần-duy-Thạch, Lê-v-Sự, Ng-v-Thau.

Thăng thư-ký hạng tư :

MM. Vương-kha-Lam Lê-v-Thiện, Ng-hoa-Thịnh, Võ-hữu-Trật, Ng-xuân-Mai, Lê-đức-Vinh, Đặng-đình Chương, Ng-viết-Tuyến, Phan-v-Chí, Trần-xuân-Nhật, Ng-phước-Chi, Phạm-Diệm, Võ-quang-Tường, Trần quang-Hạnh, Ngô-v-Long, Ng-đình-Phú.

Thăng thư ký hạng năm :

MM. Phan-Tu, Diệp-xuân-Mỹ, Huỳnh-v-Nguôn, Lê-Tường, Ng-khắc-Hiếu-Tiến Ng v-Chương, Ng-khắc-Can, Ng-v-Thao, Bùi-văn-Hạo, Lê nguyên-Lương, Lê-đăng-Phương, Bùi công Hội, Trịnh-ngọc-Vân.

Xe đạp đụng nhau. — Chiều chủ nhật ở đường Paglolier có hai người đi xe đạp đụng phải nhau, một người lại đi đưa bé con ngồi đằng trước mà phải làm sao đứa bé không việc gì hết, chỉ xe hư bông mà thôi.

Cái nạn xe điện. — Trong số báo hôm qua, bản quán đã thuật việc rải ro xe điện ở đường Cho-hôm. Nay hỏi ra thì người bị thương ấy có ít chữa được, vì chỉ xây xát ở mặt và mất một nắm tóc ở đầu mà thôi là vì người lọt vào gầm xe mà chưa bị bánh xe đè phải. Cũng là tại người vận máy nhanh tay hãm ngay được cho nên anh chàng kia mới khỏi chết. Có người lại nói rằng chính hãm định tự tử, trông thấy xe chạy mà lăn vào giữa đường. Việc đó thực hư thế nào, sở Cảnh-sát xét hỏi sẽ rõ.

HỘI CHỢ HANOI

Những ngăn hàng ở hội chợ, đến 1er Juillet này thì bắt đầu cho thuê.

Đánh mất. — M. Đặng-thế-Hoan, thư-ký Công-chính nhà ở phố Bờ-hồ số 3 trình mất một cái ví đựng 21 p.10 và các giấy vật.

Cây đổ. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ rưỡi, ở phố Mới có một cái cây đổ xuống đường cái, xe cộ không qua lại được. Sở Lục-lộ được tin thì cho phu đến dọn ngay.

Chết đuối chăng ? — Một người lính tr ng đồn điền ở phủ Yên-bình (Tuyên-quang) có trình tại Cẩm-rằng một người làm công lên là Lê, 48 tuổi, quán làng Văn-khao, huyện Trực-ninh (Nam-định) đi bể ở mạn trên về, sáng hôm qua hồi 10 giờ, khi tới làng Trèm thì cái bè gỗ tuột ra, không thấy người chở bè đâu nữa.

V-khoa bác-sĩ Sarrailhé

5, Phố Tạp-nhạm. — Giây nói số 355

Xét nghiệm nước mũi, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai. Bệnh riêu.

Bệnh đau tử đầy, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Mới được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 6 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn nghèo giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

3620

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phải mấy quả thịt mà chết. — Một người cai sở xi-măng thịt vợ mấy cái mà chết. Người cai thấy vợ trốn mất. Tử thi đã khiêng vào nhà thương để mổ xẻ, ý đáng đánh phải chỗ phạm

Linh ta sang Syrie. — Sáng hôm chủ-nhật tàu *Saphir* ở Phủ-lại có chở đến Haiphong 350 người linh khố đỏ để đợi tàu sang Syrie. Các linh ấy đến đóng tại trại binh của sở tàu bay ở Hạ-lý.

Đâm đò. — Ngày 6 Juillet có một cái thuyền cá, 5 người ngồi bị gió lốc đánh đâm ở ngoài khơi Đồ-sơn, chết đuối mất một người, còn thì cứu được cả.

Ngày 7 Juillet một chiếc tàu của M. Thu ức Sen đi đến Quí-cao, vào chỗ gần giới tỉnh Hải-dương và Kiến-an có đụng phải một cái đò. May không chết ai cả.

Cướp. — Đêm 6 Juillet hồi 3 giờ sáng, chú lò gạch làng Niên-nghĩa là Trần-v-Bài bị giặm đứa cửa đò vợ nhà rồi lấy gậy đánh đập cướp mất cả quần áo nước 70 đồng. Người ta ngờ cho bọn thuyền chài có can phạm vào việc ấy, bởi vậy quan sở-tại đã cho bắt một tên để xét hỏi.

Đánh rơi 100 bạc. — M. Mã-đình-Quế, thủ-quỉ công-ti Bạch-thái, có đơn trình tại sở Mật-thám rằng vừa rồi đánh rơi 100 bạc bằng giấy một đồng ở Đường tờ nhà Ngân-hàng về sở tại đường Républiques.

Nợ mia Tàu chăng ? — Đứa con gái tên A-Ying. 14 tuổi, con thím Nguyễn-sy, nhà ở đường Chavassieux số 75, tự nhiên bỏ nhà đi đâu mất.

Mất cắp ở tàu. — Có đơn trình của Mme Ng-thị-Chúc, hành khách tàu *Orénegue*, rằng bị kẻ cắp cạy hòm lấy mất 170 đồng bạc và các đồ vật đáng giá 421 đồng nữa.

HẢI-DƯƠNG

Hết địch trâu bò. — Các thổ-lệ trong nghị-định 17 và 31 Mai 1923 của quan Thống sứ về việc phát bệnh địch trâu bò tại xã An-xá, tổng An-ninh, phủ Nam-sách, và các xã Mỹ-xá tổng Thượng-triết, phủ Nam-sách, xã An-cư tổng Đông-bói, phủ Ninh-giang thì nay bãi đi.

SƠN-TÂY

Chương trình hội 14 Juillet. — *Ngày 13 Juillet.* — 21 giờ : Rước đèn, thi đèn.

Ngày 14 Juillet. — 6 giờ : Thổi kèn. 7 giờ 1/2 : Điểm binh ở chân Thông 9 giờ : Các trò vật như cắt kéo, nhảy dây, đánh vật...

15 giờ : Leo cầu, đập nồi, bắt lợn, nuốt dây.

21 giờ : Tiếp các quan tại nhà « Xác », có mấy nhà nghề đóng hí-kịch cho xem không mất tiền.

Năm nay khác mọi năm rằng điểm binh ở chân Thông chứ không ở tỉnh lỵ.

LẠNG-SƠN

Xe hỏa hại người. — Ngày 5 Juillet xe hỏa đi đến kilomètre 143—300 vào khoảng giữa hai gare Lạng-sơn và Bắn thì có đụng phải một bà lão 60 tuổi nhà ở gần đường sắt. Bà lão bị đứt cổ, lòi ruột và dập ống chân phải.

LỤC NAM

Lại sét tự đa vàng. — Nhân mấy n ày lắm ray, về đợt này đến trời kể đến vay một chục người vay giảm ba đồng, và lãi thì phải đến đã ba mươi phần, hoặc hai mươi phần, là nỗi lắm mới cho vay. Ghê thật ! mọi năm cũng lắm người túng tiền thế, song không nằm nào lãi nặng như năm nay. Nếu có thể mà thôi đâu, lại mỗi xuất hiện ra một phường đi buôn nợ, nghĩa là mấy cô thiếu-nữ kia chưa bánh mắt ra đã đến cửa ông nọ, nhà bà kia mà vay tiền lãi đó sáu bảy phần rồi đem tiền ấy cho các ông lồng lý vay lãi độ ba mươi phần.

Nghĩ đến mà rằng mình cho con nhà nông !

S. lai cảo

PHỦ LÝ

Lại quay số. — Mấy hôm nay thành-phố ta đi đến đâu cũng thấy nhao nhao những người, nó nọc nhau về quay-số. Số là có một cái chủ nợ đã kéo lại-dụng cái mánh-tam của người Nam-Việt, bày ra cuộc Quay-số, nghe đâu đã lan-truyền qua nhiều tỉnh-lỵ, cái tài đã-đảng những đồng-tiền-đại của bà con Ôi-năm, nay lại đó đến hại Hà-nam, làm cho nhiều kẻ có máu-mê nó nức nón xao, từ anh kéo-xe, từ chú bán nước, từ bọn lý-lịch trẩy thẳng, từ lí dân-quê ngu-dại cho chí một số thân-thương trong thành-phố, lắm nào trước cửa hàng quay-số cũng chỗng chân sát cánh nhau vòng trong vòng ngoài. Những kẻ mất khăn mất áo, nhẵn túi trắng thì đến ngậm miệng không có ai-răng ra được với ai. Thế mà một đôi khi có kẻ được cái đồng hồ, vuông khăn mặt, chiếc gương đứng, bức hoa-đồ, tức là tiếng hoan-hô lỗ-đất long trời, khiến cho kẻ có tinh thần đi thua thiệt đi nhiều cũng còn vẫn tham ăn mãi gỡ. Xét ra những người vì đó mà phí thì giờ mất công việc cũng lắm, mà kẻ vì đó cho đến nỗi mất cơ mất nghiệp cũng không phải là không ! Mong rằng bà con ta chớ nên dại mãi, cho họ vừa được ăn vừa được nói mà chớ của đi đâu, hãi là quan trên có cái chức trách chăn dân, nên cấm-chỉ việc đó đi thì thực trừ được một cái hại to cho dân vậy.

Cũng vì quay-số. — Cũng vì quay số mà người đường phố người đi lại đông qua, nên mới đây có một chiếc xe cao-su, cũng một chiếc xe đạp chợt phải hai đứa bé đến nỗi xây một cây mây, lại cũng vì quay-số mà mới đây có hai vợ chồng người nọ cãi cọ với một người say rượu ở trước cửa hàng quay-số, đến nỗi lôi nhau đến trước mặt ông Cò ngồi chơi trong bóp mấy giờ đồng hồ, và góp vào mấy hào bạc poạt. Những chuyện lôi thôi như thế xảy ra không mấy lần không có, ấy thế mà người mình vẫn cứ đem đồng tiền huyết mạch của cung các chủ mãi, thì không biết có cái nợ ấy sẽ vậy ? Lạ thay là cái linh nợ mà thâm !

VIỆC KINH-ĐÔ

Thăng thưởng. — Ngày 29 Juin 1923 quan Khâm-sứ Trung-kỳ đã ký tờ nghị định thăng thưởng cho những viên chức tòng sự các sở Trung-kỳ kể từ ngày 1er Juillet này :

A. Ngạch thư-ký tòa sứ

Lên thư-ký thượng hạng, hạng nhì : MM Đoàn-đức-Gang, Ng-duy-Dám.

Lên thư ký thượng hạng hạng ba : MM. Ng-tiến-Đức, Trần-v-Thanh.

Lên thư-ký thượng hạng hạng tư : MM. Phạm ngọc-Lân, Trương-v-Âm, Đặng-văn-Bệu, Ng-đình-Tiếu. Tôn-thất Nhu.

Lên thư-ký hạng nhì : MM. Trịnh-đình-Trác, Phạm-hữu-Chuẩn, Nguyễn-đức-Thuận, Nguyễn-đình-Chân, Nguyễn lương-Bình.

Lên thư ký hạng ba : MM. Trần-Dự, Tôn-thất-Lương, Đào-thái-Hiền, Mai-trọng-Yên, Ng-xuân-Sinh, Trần-thiên-Dương.

Lên thư-ký hạng tư : MM. Lê-quang-Phước, Nguyễn-v-Nghệ, Lê-Đông, Đoàn-Kiêm, Y-sai-K'Ha, Ung-Oanh, Ng quang-Phác, Ng-phong-Di, Trần-đức-Vân, Dương-đình-Ngô, Nguyễn-năng-Tịnh.

Lên thư-ký hạng năm : MM. Nguyễn-đình-Lễ, Trần-đình-Hòe, Nguyễn trọng Trinh, Lê-Đồng, Lê-đức-Thục, Bùi-Phê, Trần-đại-Hạnh, Đoàn-Tịnh, Lê-Cảnh, Hoàng-đình-Tiến. Phạm-văn-Bá, Tôn-thất-Chước, Trương-văn-Dự, Đặng-hữu-Ký.

Lên thư-ký hạng sáu : MM. Nguyễn-xuân-Trang, Thái-văn-Lượng, Nguyễn-văn-Phu, Ng-Doãn, Ưu-Cự, Phạm-xuân-Quỳnh, Lê-ngọc-Hoàng, Vũ-đình-Nghiêm, Phạm-văn-Đục, Đỗ-si-Liên, Ng-Biên, Ngô-Khương, Ng.-đình-Phúc, Trần-diễn, Ng-tiến-Ích, Hoàng-đặng-Quang.

B. Ngạch kỹ-lục

Lên kỹ-lục thượng hạng hạng nhất : M. Nguyễn-Co.

Lên kỹ-lục thực thọ hạng nhất : M. Ưng Bằng.

Lên kỹ-lục thực thọ hạng nhì : M. Huỳnh-Quế.

Lên kỹ-lục thực thọ hạng ba : M. Võ-văn-Trung.

Lên kỹ lục thực thọ hạng tư : MM. Phạm-như-Bích, Châu-văn-Chuẩn.

Ngạch Kiểm-lâm.

Lên thư-ký hạng ba : MM. Ng văn-Lâu, Tôn-thất-Biên.

Lên thư-ký hạng tư : MM. Trương-đình-Chi, Bửu-Xăng, Lê bá-Đôn.

Lên tuần-kiểm hạng ba : M. Ngụy-văn-Khuông.

Lên kiểm-binh hạng nhất : MM. Phan-trạch-Kỳ, Trần Khương Hoàng-văn-Vinh.

Lên kiểm-binh hạng nhì : MM. Lê-Hoằng, Tống-xuân-Liên, Dương-văn-Minh, Hà-bợt-Tuy.

Lên kiểm-binh hạng ba : MM. Phạm-công-Thanh, Ng-văn-Liên, Lê-bá-Da, Trần-đức-Như, Nguyễn đình-Nậy, Thái-Thụy, Phan-Khâm, Ng-xuân-Diêm, Ng-văn-Khoa, Nguyễn-đình-Viên.

Lên kiểm-binh hạng tư : MM. Trần-văn-Luyện, Đặng-văn-Chiêu, Đỗ-Huân, Lê -văn-Nhung, Huỳnh-Khanh, Võ-ngọc-Bon, Trần-hữu-Dich, Hoàng-ngọc-Nguyên, Lê-Ng-ọc-Thanh, Trương-đình-Cử, Trần-Pou, Lê-ngọc-An.

Lên kiểm-binh hạng năm : MM. Nguyễn-Hữu, Trần-văn-Yên, Đỗ-thiện-Tiến, Bùi-Tuy, Ng-văn-Nho, Hoàng-đoan-Cẩn, Trần-Cử, Đỗ-trọng-Tiến, Võ-xuân-Dương, Trần-Cung.

Ngạch Công-chính

Lên đốc-điền và hội họa hạng nhất : M. Ngô-Tân.

Lên đốc-điền và hội họa hạng nhì : MM. Lê-Huy, Trần-ngọc-Quế.

Ngạch Y-chính

Lên quản khán-hộ hạng nhất : M. Trương-v-Long.

Lên quản khán-hộ hạng nhì : MM. Trịnh-thiên-Lưu, Ng-tiến-Hiệp.

Lên nữ khán-hộ hạng nhất : Mme Ng-thị-Lê, Trần-thị-Thông, Lê-thị-Nhàn, Ngô-thị-Tu.

Lên cô đỡ thực thọ hạng tư : Melle Ng-thị-Kim-Đính.

Lên khán-hộ thượng hạng hạng nhất : M. Ng-văn-Mốc.

Lên thượng hạng khán-hộ hạng nhì : MM. Phan-Mưu, Trần-hữu Chu.

Lên quản khán-hộ hạng ba : MM. Phan-Kế, Trần-lợi Ngại, Phạm-v-Uynh, Võ-Sinh, Phan-cảnh-Tuân, Ng-v Chiu, Trần-huy-Đỉnh, Lê-ngọc-Bích, Ng-tiến Thang.

(Còn trong thời hạn chưa kịp đăng)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

再生緣

TÁI-SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục dịch-thuật, mới xuất bản tiền-biên. Giá bán 0$90, tiền cước gởi 0$20. Có gởi bán tại bản quán và các cửa hàng sách.

2083

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Rượu-bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

• Theo hình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS qui ông, có chế tên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thị gửi cho qui được phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

• Khâm thử.

啓定三年五月初七日內奏閣 [illegible] 內閣恭錄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Lên khán-hộ thực thụ hạng nhất:

MM. Ng.-quang-Lang, Đặng-hữu-Quế, Tôn thất-Phu, Ng-quang-Châu, Võ-văn Sự, Trần-đình-Đinh, Ng-Thụy, Trịnh-qui-Cơ, Lê-Cáng, Trương-hữu-Hô, Đặng ngọc-Thu, Ng-ngọc-Bằng Hoàng-xuân-Thúc.

Lên khán-hộ thực thụ hạng nhì:

MM. Ng-đình Tây, Phan-đắc Bá, Lê-thế-Hưng, Lê-đình-Sử, Phạm-hữu-Hòe.

Lên khán-hộ thực thụ hạng ba:

MM. Ng-v-Vỹ, Ng-đức-Đẳng, Thái-ngọy Hòe, Bửu Thang, Chu-đình-Ái, Ng-tác-Đức.

Lên quản nữ khán-hộ hạng nhất:

Mme Công-tôn nữ-thị-Năng

Lên nữ khán-hộ thực thụ hạng nhất:

Mme N.-thị-Lộc.

Lên nữ khán-hộ thực thụ hạng nhì:

Melles Ng-thị Đông, Lưu-thị-Ngãi, Trần-thị-Dục.

Lên nữ khán-hộ thực thụ hạng ba:

Melles Ng-thị Diệu, Bùi-thị-Tuyên.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Cũng là may. — Trưa hôm 3 Juillet, ở lối xóm, gần nhà thương, bên cạnh đường quan, nghe la lửa, ai nấy đều hoảng hốt chạy ra thì thấy trên mái cái quán kia khói lửa đương bốc lên nghi ngút. Người ta liền cố sức cứu chữa một hồi, may sao tắt được.

Hỏi duyên do sự thất hỏa ấy tự đâu, thì có người nói là bởi tàn than trong máy lăn đường bay ra bén vào mái tranh. May sao biết sớm mới chữa được, chớ nên để lâu độ vài phút nữa, thì chắc là nguy to. Mà lại phần thì trời nắng, gió nam thổi riết, nếu mà một nơi bị hại thì sự liên lụy chưa biết đến đâu là cùng. Năm trước nghe nói cũng có một lần nhà kia cũng bị tàn lửa ấy mà cháy ra mất sạch, thực là một điều đáng đề-phòng thay.

Cái thứ máy lăn đường này thường phun lửa ra nhiều lắm, mà hai bên đường phần nhiều là nhà tranh cả, ước gì sở Lục-lộ sẽ chế thêm ra một lồng chụp lên trên ống khói, để cho những tàn than bốc lên đụng phải cái lồng ấy thì nó tắt đi, rồi nó lại rơi xuống ở trong máy, chớ không bay bậy ra ngoài; được như thế thì tất nhiên vô ngại. Còn một cách nữa, là nếu như chưa có cái lồng ấy mà hễ khi nào máy lăn đến khoảng đường có nhiều nhà tranh ở hai bên, thì tài xế chớ nên mở cái ống hơi thổ lửa, vì mở ống hơi ấy thì tàn lửa bốc lên chẳng khác chi là pháo bông cải.

Tưởng các người cầm máy mà biết cẩn thận giữ gìn nhà cửa cho người ta thì cũng tránh được sự thiệt hại ấy.

BÌNH-ĐỊNH

Gạo kém. — Mùa gặt hái mới vừa rồi, đáng lẽ cũng rẻ ăn. Nhưng mà không, lúa gạo vẫn một ngày một lên giá. Đó là nguyên do vì vụ tháng ba vừa rồi, hoa lợi cũng thua kém; lại vì tàu Khách tới ăn xuất cảng luôn luôn, cho nên những nhà nhiều lúa cứ việc bán ra, thâu bạc vào, để mua ruộng thêm.

Cái đó là một sự may cho một ít nhà phú gia, mà thật là một cơ nguy cho số nhiều trong nước đó. Nhứt là năm nay đây, mùa màng thâu hoạch cớ kém, lại thêm nhiều tỉnh mất mùa, vì bão lụt, cũng nhiều có khác. Thế thì các nơi có lúa ít nhiều không khéo giữ lại mà tương trợ cho nhau trong lúc thất bát ngoại chi gian hẵn đến, thì không khỏi nỗi đạo kiếp, cùng nhiều nỗi cơ khổ chung vậy.

Nhưng các nhà có lúa đầy lẫm đầy vựa có biết đâu những điều khổ cực về sau đó, có đem lòng đoái tưởng chi đến đồng chủng; chỉ biết lo cho nhiều bạc, để chực nhà nào tăng thiếu bán ruộng, tận vườn, thì mình mua lấy cho nhiều mà thôi.

Sự ấy chỉ trông mong nhà nước bảo-hộ, lưu tâm đến mà giữ lấy, đừng cho người ngoại quốc xuất cảng ra nhiều, thì mới trông còn đủ chi tiêu trong nước và mới khỏi những nỗi đói khổ ghê gớm kia mà thôi.

Hội 14 Juillet. — Thường năm hễ đến dần tháng bảy tây, thì khắp thôn quê đều rộn rịp lo lắng cuộc mừng nầy.

Phần nhà nước thì sức làm nhà rạp, cùng những cách trần thiết cho đẹp. Phố phường thì sắm thêm hàng hóa, vật ăn thức uống, nơi ngồi, chỗ nghỉ, để tiếp những khách các nơi tựu tới chơi trong mấy ngày hội.

Còn về phần kẻ ở chốn thôn quê thì lo sắm sẵn tiền bạc, lo sắm bạn bè, lũ năm lũ bảy; trà tính đi thủy, hay đi bộ, đi trước mấy ngày, và ở lại sau mấy ngày. Toàn thị là những cách tốn hao xài phí cả, có kẻ đi một cuộc hội, về trả nợ có hai ba năm chưa rồi; có kẻ phải lở cả ruộng trôi cả nhà. Mà những bạng người ấy thì không hề biết đến những cuộc và những trò vui chơi trong ngày hội; chỉ biết ra vô mấy sòng cờ bạc, sòng nầy thua, nhảy qua sòng khác; rồi cọc lại sòng nào cũng thua, và ai nấy cũng là thua. Nhưng thua là đâu nọ biết rồi hết ngày hội, kéo nhau về gỡ lộn với nhau; gỡ cho đến trầy vi tróc vẩy cũng còn gỡ, gỡ cho đến vợ than con khóc, cũng là gỡ!!!

Thôi khuyên ai hồi tâm tỉnh ngộ! Giữ chừng giữ độ mà chơi; nhà nước mở cuộc vui một ngày, ta hồ dễ chơi trước chơi sau!!!

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Một vụ sát nhân vô ý. — Bữa 28 Juin 1923, lối hai giờ chiều, tại tiệm thuốc á phiện ở đường Amiral Roze là đường Bourdais cũ, tục kêu tiệm thằng Đen, vì một sự nhỏ nhen, tên Trang cắt giấy xe-lửa Biênhòa đánh tên Năm, tưởng đánh không sao, chẳng dè tên Năm vào nhà thương không mấy giờ mà chết. Quan thầy mổ trầy ra coi, thì thấy tên Năm bị đánh bầm gan bể phổi. Bắt tên Trang, khi xe Biên-hòa mới về, Trang chịu có đánh, song không có ý giết. Còn chứng — cả tiệm thuốc thằng Đen mà không ai làm chứng, cho đến chủ tiệm là thằng Đen, việc vậy ra trong tiệm nó mà nó cũng nói không thấy không biết, duy có tên *Tửng* làm chứng, mà nói không minh bạch, có hơi tây vị.

Tên Trang với tên Năm vẫn gốc ở Bến-tre mà đến, nên sinh sự giận hờn đánh đập nhau đây có cớ. Bổn-báo chẳng muốn để cho giàu hiếp nghèo, mạnh hiếp yếu mà vô tội, nên tầm mách đủ nguyên do ra đây, nếu chẳng lầm, may giúp đặng cho ông cò quận thứ hai, tra ra minh bạch. Tiếng rao sự phong văn rằng: lúc ở Bến-tre, Năm với Trang kết bạn nghèo. Trang muốn đi Saigon kiếm công việc làm ăn mà tiền quá giang không có. Gặp lúc Năm ăn cờ bạc, có tiền, mới đưa cho Trang năm đồng bạc biểu Trang đi trước. Trang đi rồi, Năm ở lại Bến-tre làm sao bị án. Kêu oan về Saigon y án, ở tại khám Saigon, tới mãng tù ra tìm tới Trang đã làm Chef train. Dè đâu Trang không ngó tới, cho đến tên Năm cần Trang đem hộ làm ca-li, Trang cũng không chịu đem. Bỏ năm đi bơ vơ, vào mấy tiệm thuốc nấm làm thuốc mướn cho người kiếm ăn qua buổi. Khi nào gặp Trang tại tiệm thằng Đen, Năm làm thuốc cho Trang hút, thì Trang trả cho một hai cắt vậy thôi. Phiền lòng, Năm có thuật chuyện anh em hồi nghèo, Trang nhờ Năm mới có tiền lên Saigon làm việc, mà nay Trang không ngó tới. Tưởng than cho hả hơi, không dè có người học lại với Trang mà Năm không biết. Bữa 28 Juin, gần hai giờ, Trang lại tiệm thằng Đen mà hút, gặp Năm. Năm tưởng như thường mới hỏi xin Trang một cắt ăn cơm. Trang chưởi, nói mầy đã nói xấu cho tao thì thôi còn xin tao chi nữa. Cho mầy đây nầy. Nói rồi nhảy lại đánh và đá Năm, vì lòng sẵn giận. Năm bị đánh đá nặng lắm, song gắng gượng ra đi. Lên tới tiệm chú Mẫn ở đường Lagrandière vào nằm kêu đèn hút mà làm không đặng. Lúc này có tên sáu Lẩy với mười Cũng quen với nó. Lẩy tưởng Năm đau, nên mới biểu mười Cửng làm giùm. Cửng tác cho Năm hút hết một ngao, coi sao Năm mệt thực con mắt xuất mồ hôi. Cửng hỏi, Năm mới nói bị tên Trang đánh nặng lắm. Trả tiền thuốc rồi, Năm đi không nổi, Cửng biểu Năm xuống bót thưa. Năm nói hết tiền, không tiền mà đi xe kéo. Chủ tiệm thấy vậy mới cho một cắt, Cửng với Lẩy mới đỡ Năm ra xe, xuống bót. Xuống tới bót, Năm cũng khai bị tên Trang đánh. Bóp dậy chở Năm đi nhà thương, chiều lại Năm tắt hơi. Quan thầy mổ ra coi, thấy gan bầm phổi bể. Xét ra còn chi nghi ngờ chẳng phải Trang đánh đá Năm nên ra đến đỗi. Vẫn biết Trang không cố ý giết Năm, nhưng mà lúc giận đánh đập biết đâu; Năm vì bị Trang đánh đập mà bầm gan bể phổi.

Tóm lại việc án mạng chẳng chi ơ, chủ tiệm thuốc ở đường Amiral Roze dám nói rằng không thấy không biết. Còn tên Tửng làm chứng không minh bạch, có hơi tây vị, ngỡ rằng làm chứng muốn nói sao thì nói. Tưởng bóp nên tra tên Tửng thì lòi sự thật. Lại như cả một tiệm thuốc chẳng phải một mình tên Tửng thấy. Bắt chủ tiệm là thằng Đen phải khai ngay, tên Năm quả bị Trang đánh mà chết, chẳng còn chi mà ngờ. Lại thêm nguyên nhân vụ sát nhân vô ý ấy chẳng phải từ tiệm thuốc á phiện mà ra, mà rõ là từ kết nghĩa ở Bến tre mà đến.

Rút trong L. T. T. V.

CẦN-THƠ

Đại nạn ô-tô. — Chiếc xe Dodze C. 1604 của ông Trần-văn-Long ở Cần-thơ, sửa làm xe đò 16 chỗ ngồi giao cho Ng văn-Hanh kêu là Lai cầm bánh bữa 30 Juin, rước bộ hành tại Cần-thơ đặng 10 người, xe lìa bến ra đi như thường không chi lạ cả. Tới cây số 3.400 thình linh cái máy chỉ đàng vùng gẫy song chưa rõ có gì.

Cái máy ấy gẫy rồi thì tay bánh nhảy vọt, sốp-phơ hết thế cầm vững xe hơi đang chạy đàng dài. Vì vậy xe mới rẫn vô lề, đụng gốc cây nầy tới cây kia rồi lật úp bên lề, đưa bốn bánh lên trời mà chịu. Tên sốp-phơ với 10 người khách bị văng ra tứ hướng người nào cũng bị vết, song có ba người bị trọng thương. Còn cái xe coi lại thì ruồi như một đống sắt. Hay tin có hai cái xe-hơi đến tiếp chở hết ít người bị bệnh về nhà thương nhờ quan thầy thuốc hết lòng điều trị.

Sổ lạc-quyên Ấu-trĩ-viên

Làng Đình-công-thượng Hương-hội 2 p; 10 vị mỗi vị 1 p. là 10 p. 15 vị mỗi vị 0 p. 50 là 7 p 50, 6 vị mỗi vị 0 p. 30 là 1 p. 80.

Làng Đình-công-hạ: M. Ủ: 0 p. 50.

Làng Giáp nhất: Hương-hội 3 p; MM. Giản 2 p; Toàn 1 p; Thiện 0 p. 50.

Làng Thượng-đình: Hương-hội 2 p.

Làng Hạ-đình: Hương hội 2 p; M. Đại 0 p. 50.

Làng Linh-đàm: M. Trần ngọc-Đèn 20 p; Hương hội 2 p.

Làng Bằng-liệt: 6 vị mỗi vị 1 p. là 6 p; M. Lượng 0 p. 50.

Làng Tư-liệt: MM. Trú 1 p; Bính 0 p. 50.

Làng Pháp-vân: 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p; 2 vị mỗi vị 0 p. 50 là 1 p.

Làng Tứ-kỳ: 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p; 3 vị mỗi vị 0 p. 50 là 1 p. 50.

Làng Nổ-bạn: Hương hội 3 p; MM. Thành 2 p; Đản 1 p.

Làng Dương-Táo: MM. Ng đình-Phẩm 10 p; Ba 3 p; 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p, Bân 0 p. 50.

Làng Đông-thái: 3 vị mỗi vị 1 p. là 3 p.

Làng Thị-thôn Hương hội 3 p; 2 vị mỗi vị 1 p là 2 p.

Làng Nội-thôn: 2 vị mỗi vị 1 p. là 2 p.

(Còn nữa)

ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ 2

說小今古

Cổ-Kim Tiểu-Thuyết

Tại Hiệu **KIM-ĐỨC-GIANG** và các hiệu sách ở Hanoi và các tỉnh Haiphong, Nam-định, Bắc-ninh, Hà-đông, Thái-bình v. v...

Mỗi quyển giá 0$06. 3622

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. Montès,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính-cáo.

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các qui khách và thân bằng cố hữu biết cho rằng: tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ vàng bạc ở phố hàng Đào, số 16, Hanoi, cho bà nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, vì tôi đương lòng sự sở công; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các qui-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu đã có quản lý nghênh tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu-cố cho.

Các thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì với tôi, xin viết thơ hay là thân đến chơi với tôi ở tại phố hàng Da, số 40, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo

NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

Hiệu ÍCH-KÝ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đầm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phát ra nhiều đến đâu; và những bệnh này lại hay lây, nếu một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý.

Nên chú ý, thì làm thế nào?

Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; **vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.**

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang.

AI MUỐN DÙNG ĐIỆN ĐỂ THẮP ĐÈN TRONG NGÀY HỘI 14 JUILLET 1923

Hiện nay các công-sở đã lấy nhiều đèn để thắp trong ngày hội 14 Juillet, vậy công-ty có lời kính cáo để các nhà mua điện biết rằng nhà nào muốn lấy điện thì phải nói trước, hạn đến ngày 10 Juillet là cùng, sau ngày ấy công-ty không nhận nữa.

Nhà nào muốn dùng thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ cho công-ty biết.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 6 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính gọng [illegible] cả hộp xin xem như sau này:

Đồng hồ đeo tay chữa [illegible] thấy giờ		giá trước	5$40	nay	4$40
—	tô	đồ kim ly	—	6 00	— 5 00
—	tô	kim thép và kim vàng	—	4 50	— 3 50
—	tô	vuông thọ xinh	—	5 30	— 4 30

Số các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, (chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đồi mồi và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

69, Phố hàng Ngang HANOI

1649

華 PAO-VA 寶

23, Phố Hang Bồ, Hanoi

[illegible]

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kính cả các thứ mặt, mặt dẹn, mặt trắng, mặt vàng, mặt [illegible] cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính gọng bằng vàng tây, gọng bạc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quả nữa đến hạ mà đeo những thứ kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quýt đeo tay, đồng-hồ bọc nhung, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chầm-cầm, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đôn sứ, lọ sứ, bát sứ, bồ sứ để thủy-tiên hay là bày cảnh dùng được và tứ bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể nầm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

[illegible]

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 23, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tuổi mà người đàn-bà phải công-tưng — 45 tuổi

GIỜ VỀ GIÀ thì thường hay đáng đầu, tức hơi, chóng mặt, luôn luôn, đau thận, đi táo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tụ máu lại càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc điều hòa mà các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể ra trên này. Dùng nó thì kinh-nguyệt điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc này, lại rất hiệu trong những bệnh sau này: đau xương, tụ máu ở các huyết-quản và các tiên-bệnh ngoài da như là hắc-lào, mụn con các nết mẩn, ván vân. Thuốc này bán ở các hàng lạc-hợp to và các hàng thuốc vặt.

Bao đại công hồn hiệu

CÓ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯỜN CỦA ÔNG **Lương-y DEHAUT** uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC BỆNH KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.

Thuốc hườn này trị các chứng bịnh:
NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 142, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA
BALLES TENNIS BUSSEY
et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»
N° 79, Rue des Paniers, Hanoi
2014

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện. Làm bằng đường tinh anh.

BÀ CHÚA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.
Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint nồng lấy làm mát mẻ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.
2382

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết, rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu nay đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$28** một chai lớn từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỏi bạn hút thuốc lá

Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu CORONA của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu GUIONEAUD Frères bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giòng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá đời hiệu CORONA không ho bao giờ.

Không cứ người khỏe, cả người yếu mới hút thuốc lá hiệu CORONA cũng không thấy khó chịu trong tì-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc ấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI:
GUIONEAUD Frères
HANOI — HAIPHONG

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty PANAMA, có rút số đề hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong hợp-đồng. (Như vậy mỗi ngày đề dành mấy xu, cũ thể trở nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay chỉ số trái-đơn mà riêng mình được quyền số-hữu, như là mình đã nộp hết tiền chỉ vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số sẽ lĩnh nào thì mình được lĩnh nguyên số tiền là kỳ. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần từ 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, hoặc 3 tháng 1 lần.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

130 lô.	500.000 quan	260 lô.	5.000 quan
130 lô.	250.000 —	1.320 lô.	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.200 lô.	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại là	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mỗi lần cho đến khi số trái-đơn mình ra trúng thưởng.

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ phí tiền chi cả. Mỗi lần rút số số nhân được một cái giấy tờ số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số đã trúng bằng lấy đúng với cái trái-đơn đã tại nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 13 Mars 1906. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự cuộc rút số ấy thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

SẮP MỞ

Eden

PACHOD Frères & Cie LYON

NGÀY NAO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty **PHẠM-VĂN-PHI**

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thư và hành-khách ở ga Yên-Lộ về Phả-Lại và Phả-Lại ra ga Yên-Lộ. — Ở Phả-Lại có 3 phiên chợ Hễ ai muốn bán sầu nất lắm, các quí-khách muốn bén ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi tàu đường Vinh-Đồng hễ nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản ty. Sẽ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lộ đi chợ Hiêu thì đánh giây thép ra **PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lộ gare**; — mà đường Vinh-Đồng-Bà thì đánh giây thép cho **PHẠM-VĂN-PHI Đồng-bà gare.**

FÊTE NATIONALE

Nhân dịp Hội Chính-chung 14 Juillet này

Bản-hiệu Bào-chế ông **CHASSAGNE**

59, phố Paul-Bert, trước cửa hồ Hoàn-kiếm và nhà Gô-đa trông sang.

Có bán các thứ thuốc để làm pháo cây bông và các thứ pháo đốt xanh đỏ, vân vân

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

số 186

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này đang tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ MỤC dịch thuật

Vương-trung kinh sợ, liền nói:

— Dạ dám bẩm quốc-cữu! Hai bên gần đây, đều có người tác-trực, nếu chúng nghe tiếng thì há chẳng nguy lắm thay!

Tô-thành nói:

— Không sợ! tôi đã đối hơn mười nếu muộn-hương thì có lẽ đến sáng mai chúng mới tỉnh được.

Hùng-khôi-phượng thở dài mà bảo *Vương-trung* rằng:

— Ai ngờ một lòng tận trung với nước, lại thành ra đi lụy đến nhà. Thôi, việc ấy chẳng nói làm chi, bây giờ nhà ngươi hãy thử dùng thục-địa-thang mà hàng ngày cho thế-tử uống. Nhà-ngươi nên cẩn-thận lắm mới được.

Vương-trung lạy tạ lui ra. *Hùng-khôi-phượng* lại tỏi đến những tinh-nhân mật ngữ; *Tô-thành* đến kể lể mọi việc.

Tô-thành nói:

— *Doãn* tướng-công tu-bổ quốc-sự, rắc quan hàn-lâm nước *Cao-ly* này đều phải kính-phục, ai cũng gọi tướng-công là một vị thiên-thần. Các quân-sĩ theo sang đây, tướng-công lại hàng ngày ra công luyện-tập một người có thể địch nổi được nghìn người. Tướng công vẫn muốn khôi sự đã lâu, chỉ mại vì quốc-cữu ở trong cung, không có cách gì bỏ-bộ, loãng sự trong khi bối-rối, khó lòng mà giữ cho khỏi « Ngọc thạch câu phần ».

Hùng-khôi-phượng thở dài mà rằng:

— Hễ tất phải như thế! Người ta sống chết, chẳng qua là lẽ bởi mệnh trời. Nay ta viết một bức thư, nhà-ngươi mau mau đem ra để trình tướng công Độ này có lẽ nữ-chủ chỉ cảm tức ta mà chết mất thôi!

Nói xong liền lấy mảnh giấy viết thư giao cho *Tô-thành*. Lại dặn *Tô-thành* rằng:

— Nhà ngươi phải cẩn-thận, ra nói với tướng-công, hễ có sự gì bí-mật, cứ bảo với *Thuận-thiên-vương* cũng được, không phải lo-ngại, vì hắn là một người trung nghĩa thành thực ở nước *Cao-ly* này đó. Lại xin tướng-công nên giữ-gìn thánh-thể, để lận trung báo quốc, chớ nghĩ đến ta làm chi.

Tô-thành lạy tạ lui ra. Bấy giờ đã sang đầu canh 5, *Hùng-khôi-phượng* đứng dậy đi ra mở cửa, trong lòng nằm nghĩ lẩn-thẩn những âu-sầu, nhớ thương cha mẹ.

Hùng-khôi-phượng lại lẩm-nhẩm nói một mình rằng:

— Hễ bao giờ cho ta thoát khỏi chỗ hóa-khanh này! *Hạng Nam-kim* kia là ta cũng mày có thù oán gì nhau, mà sao mày lại hãm-hại ta như thế này. Ta ngờ đâu nhân lại đau lòng bấy nhiêu, dẫu chết bây giờ cũng thật là một sự êm muội. Trời ơi! Cha mẹ anh em không được gặp mặt, vợ con sinh-sản cũng chẳng biết ra thế nào! Nhà ta, ta còn không cứu giúp được, công đâu mà cứu giúp a!

Hùng khôi-phượng nghĩ quanh nghĩ quẩn, càng ngẫm càng căm-tức *Nam-kim* nữ-chủ mà rằng:

— *Hạng Nam-kim* kia! Mày làm hại ta đến thế này là cùng! Chẳng hay *Hoàng-phủ Lương-vương* thuở xưa có sao lại đem *Nam kim* mà gả cho *Bách-hoa vương* làm gì, để đi hại cho *Cao-ly* ra sai nhục lây cho cả Trung-quốc. Ấy mới biết cái thân vua-tôi, tí người giữ được lòng trinh, nhưng ta lại lo thay cho nàng *Hạng-hoa-tu*, trong ngọc trắng ngà, há không phải là một bậc nghiêng-thành nghiêng nước, mà lòng sen dạ sắt, dẫu tấm thân chìm nổi, cũng chẳng chút đổi dời.

Hùng khôi-phượng còn đang một mình ngẫm nghĩ thì bỗng nghe một người ở ngoài có tiếng người lao-nhao, gọi nhau dậy mà rằng:

— Chết chưa! trời sáng lắm rồi! mau mau dậy ngay, kẻo lỡ khi nữ-chủ tới đây thăm *Hùng* quốc-cữu thì chúng ta tất bị trọng phạt!

Bấy giờ mọi người mới kinh-hoàng mà cùng nhau dậy. Một tên nội-giám chạy vào hầu với *Hùng-khôi-phượng* rằng:

— Dạ dám bẩm quốc-cữu! nữ-chủ lôi long-tử khiêm-ar, thế tử còn phải vào trông nom thuốc thang, vậy hãy tạm xin quốc-cữu cho ngài học.

Lại nói chuyện *Nam-kim* nữ-chủ ở trong cung, suốt ngày cứ lý hí, ẩn chẳng biết ngơn, ngữ không yên giấc có lúc thì nức-nở khóc, có lúc thì khúc-khích cười, cũng nhiều lúc thì lẩm-lẩm lồng-lộn đánh đập bọn cung nữ chung các nội-giám có người đến thiệt mạng.

Nam-kim nữ-chủ bị bệnh năm một chỗ, ngày giờ thâm thoát, bỗng chốc đã ba năm trời. Bao nhiêu việc chính trị trong triều, chẳng xem-xét đến một tý gì cả.

Nam kim nữ-chủ biết *Khắc-lâm* có ý muốn phản-nghịch, mới không ưa dùng như trước, cho hết quyền-chỉ cho *Thuận-thiên-vương*.

Vì thế *Khắc-lâm* tại đem lòng oán giận, mỗi khi vào cung vẫn mặt mai cười cợt, vì *Nam-kim* nữ-chủ cũng như nàng *Ba cơ* thuở xưa.

Nam-kim nữ-chủ rất lấy làm bỏ thẹn, không còn biết nói thế nào. Muốn trị tội *Khắc-lâm* thì không trị được, mà cứ để cho hắn mỗi ngày một càng-hoành hành thì cũng khó lòng giữ trọn được ngôi trời.

Nam kim nữ-chủ đã truyền đem 500 cấm-binh vào canh-thủ các cửa cung, nhưng ngặt vì ốm nằm một chỗ thì lấy luật không được nghiêm mình, kẻ ra người vào, chẳng ai tra xét kỹ cho lắm.

Nội-giám *Trương-thuận* bèn tìm cho *Doãn thượng khanh* tướng-công biết là thế-tử ở trong cung đã khỏi cấm rồi. *Hùng-khôi-phượng* cũng viết thư gởi ra cho *Doãn-thượng khanh* tướng-công khởi sự.

Khắc-lâm từ khi đi đánh giặc *Đông-di*, thắng trận trở về, *Nam-kim* nữ-chủ gả phong làm tướng-quốc. Dẫu rằng thắng chức, nhưng kỳ thực giảm mất quyền;

Khắc-lâm cậy mình là người trí cao sức mạnh, vẫn chắc rằng nữ-chủ ốm nặng thì tất phải truyền ngôi cho mình. Bởi vậy hàng ngày chỉ đam-mê rượu-sắc, hoặc lại bàn đến chuyện làm vua.

Khắc-lâm thường định phong chức-vị sẵn cho các bà vợ, kẻ khi làm vua thì người nào làm hoàng-hậu, người nọ làm tế-phi và người kia làm hiền-phi, v. v.

Khắc-lâm cười mà bảo rằng:

— *Nam-kim* nữ-chủ thật là già mà vô-sỉ. Các người đây vì như sen ngó đào tơ, ta còn không thiết, khi nào lại đam-mê đến đứa đàm-phụ kia. Nếu ta không sợ còn chút thể-tử về đồng tiền Vương thì ta còn đâng con gái già ấy làm chi, chỉ lộng nó một mồi, gươm cho xong việc! ngặt vì còn ngại thế-tử ở trong cung, khi ta khởi sự, tất thân-dâu không thắng-phục. Bởi vậy ta phải nhờ đến cái sự-tình của con gái già ấy, khiến cho trong ngoài không ai dám nói cáo gì.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)